

Απόφαση 325 / 2018 (Α2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 325/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Σακκά, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ιωσήφ Τσαλαγανίδη, Αβροκόμη Θούα-Εισηγήτρια, Μιλτιάδη Χατζηγεωργίου και Γεώργιο Αποστολάκη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 11 Δεκεμβρίου 2017, με την παρουσία και της γραμματέως, Θεοδώρας Παπαδημητρίου., για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Των αναιρεσιόντων: 1) Σ. Δ. του Δ., 2) Δ. Δ. του Π. και 3) Ι. συζύγου Δ. Δ. το γένος Σ. Κ., κατοίκων Εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Γεώργιο Παφίλη, ο οποίος, στο σημείο αυτό, δήλωσε ότι η ένδικη αίτηση δεν εισάγεται ως προς την δεύτερη αναιρεσίβλητη.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Ανώνυμη Εταιρεία" και διακριτικό τίτλο "Ο.Λ.Π. ΑΕ", που εδρεύει στον ... και εκπροσωπείται νόμιμα, εκπροσωπήθηκε δε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Κίμωννα Γκιουλιστάνη και 2) εταιρείας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στην πόλη του ... και εκπροσωπείται νομίμως, στην Ελλάδα δε από τη γενική εντολοδόχο, αντιπρόσωπο, αντίκλητο και διαχειρίστρια εταιρεία με την επωνυμία "...", που εδρεύει στη ... και διατηρεί εγκατάσταση γραφείων στην Ελλάδα και εκπροσωπείται νομίμως, η οποία δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 18-10-2003 αγωγή των ήδη δεύτερου και τρίτης αναιρεσιόντων και την από 8-2-2006 προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση και παρεμπίπτουσα αγωγή της ήδη πρώτης αναιρεσίβλητης, που κατατέθηκαν στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Πειραιώς και συνεκδικάσθηκαν. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 3107/2007 του ίδιου Δικαστηρίου, 711/2009, 478/2013 και 546/2014 μη οριστικές του Εφετείου Πειραιώς και 331/2016 οριστική του Τριμελούς Εφετείου Πειραιώς. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσειόντες με την από 19-12-2016 αίτησή τους.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος της πρώτης αναιρεσίβλητης την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 294, 295 παρ.1, 297 και 299 ΚΠολΔ, όπως τα άρθρα 294 και 297 αντικαταστάθηκαν με την παράγραφο 2 του άρθρου δεύτερου του άρθρου 1 του ν.4335/2015, που εφαρμόζονται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 573 παρ.1 του ίδιου Κώδικα, και στη διαδικασία της δίκης για την αναίρεση, προκύπτει, ότι η παραίτηση

του αναιρεσειόντος ολική ή μερική, από το δικόγραφο της αναίρεσης μπορεί να γίνει και με προφορική δήλωσή του, χωρίς τη συναίνεση του αναιρεσιβλήτου, πριν από την έναρξη της προφορικής συζήτησης της υπόθεσης στο ακροατήριο, που καταχωρίζεται στα πρακτικά και επιφέρει αντίστοιχη (αναλόγως του περιεχομένου και της έκτασής της) κατάργηση της δίκης, για το κύρος δε της εν λόγω παραίτησης δεν είναι αναγκαία η κλήτευση του αναιρεσιβλήτου, αφού αυτός, και αν τυχόν είχε κληθεί και παρίστατο, δεν θα μπορούσε να αντιταχθεί σ' αυτή, εφόσον γίνεται προτού το δικαστήριο προχωρήσει στην έρευνα των λόγων της αναίρεσης (Ολ. ΑΠ 1/2017). Στην προκειμένη περίπτωση, οι αναιρεσειόντες, με δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου τους, που καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά, παραιτήθηκαν (κατ' εκτίμηση) από το δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης ως προς την δεύτερη των αναιρεσιβλήτων, εταιρία με την επωνυμία "... Πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί πως η εν λόγω αίτηση αναίρεσης δεν ασκήθηκε ως προς αυτή.

Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 330 εδ. β' και 914, 932 ΑΚ προκύπτει ότι η αδικοπρακτική ευθύνη προς αποζημίωση ή (και) προς αποζημίωση της ηθικής βλάβης προϋποθέτει συμπεριφορά παράνομη και υπαίτια, επέλευση περιουσιακής ζημίας ή (και) ηθικής βλάβης και ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της, περιουσιακού ή μη χαρακτήρα, ζημίας. Παράνομη είναι η συμπεριφορά που αντίκειται σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, ο οποίος απονέμει δικαίωμα ή προστατεύει συγκεκριμένο συμφέρον του ζημιωθέντος, μπορεί δε η συμπεριφορά αυτή να συνίσταται σε θετική ενέργεια ή σε παράλειψη ορισμένης ενέργειας.

Για την κατάφαση της παρανομίας δεν απαιτείται παράβαση συγκεκριμένου κανόνα δικαίου, αλλά αρκεί η αντίθεση της συμπεριφοράς στο γενικότερο πνεύμα του δικαίου ή στις επιταγές της έννομης τάξης. Έτσι, παρανομία συνιστά και η παράβαση της γενικής υποχρέωσης πρόνοιας και ασφάλειας στο πλαίσιο της συναλλακτικής και γενικότερα της κοινωνικής δραστηριότητας των ατόμων, δηλαδή η παράβαση της, κοινωνικώς επιβεβλημένης και εκ της θεμελιώδους δικαιοσύνης αρχής της συνεπούς συμπεριφοράς απορρέουσας, υποχρέωσης λήψης ορισμένων μέτρων επιμέλειας για την αποφυγή πρόκλησης ζημίας σε έννομα αγαθά τρίτων προσώπων. Αμέλεια, ως μορφή υπαιτιότητας, υπάρχει όταν, εξαιτίας της παράλειψης του δράστη να καταβάλει την επιμέλεια που αν κατέβαλε - με μέτρο τη συμπεριφορά του μέσου συνετού και επιμελούς προσώπου του κύκλου δραστηριότητάς του - θα ήταν δυνατή η αποτροπή του ζημιογόνου αποτελέσματος, αυτός (δράστης) είτε δεν προέβλεψε την επέλευση του εν λόγω αποτελέσματος, είτε προέβλεψε μεν το ενδεχόμενο επέλευσής του, ήλπιζε όμως ότι θα το αποφύγει. Αιτιώδης σύνδεσμος υπάρχει, όταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας (άρθρ. 336 παρ. 4 ΚΠολΔ) η φερόμενη ως ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης (άρθρ. 298 ΑΚ) ήταν επαρκώς ικανή (πρόσφορη) να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα, το οποίο και επέφερε πράγματι στη συγκεκριμένη περίπτωση (ΑΠ 345/2017, 252/2013).

Συνεπώς, παράνομη είναι και η "αντισυναλλακτική" συμπεριφορά, ακριβώς επειδή ενέχει αμέλεια, επειδή δηλαδή αποκλίνει από την συμπεριφορά, την οποία ένας μέσος συνετός άνθρωπος, που ανήκει στον ίδιο κύκλο με τον δράστη, όφειλε να επιδείξει. Στην περίπτωση αυτή, η συμπεριφορά αντιμετωπίζεται ως μορφή υπαιτιότητας. Το ότι ο δράστης όφειλε να προβλέψει και να αποφύγει την προσβολή ενός αγαθού σημαίνει ότι η συμπεριφορά του είναι παράνομη. Το ότι μπορούσε να προβλέψει και να αποφύγει την προσβολή, σύμφωνα με τα μέτρα ενός συνετού ανθρώπου, σημαίνει ότι η συμπεριφορά του δικαιολογεί την προσωπική μομφή(τον ψυχικό σύνδεσμο του δράστη με την αδικοπραξία), ότι υπάρχει υπαιτιότητα. Κατ'

ακολουθίαν των ανωτέρω, η ίδια πράξη ,δηλαδή η αμελής αντισυναλλακτική συμπεριφορά, συνιστά και την παράνομη και την υπαίτια συμπεριφορά.

Εξάλλου, κατά την έννοια του λόγου αναιρέσεως από τον αριθμό 19 του άρθρ. 559 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και υφίσταται συνεπώς εκ πλαγίου παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, όταν από τις παραδοχές της, που περιλαμβάνονται στην ελάχιστονα πρόταση του νομικού συλλογισμού της και αποτελούν το αιτιολογικό της, δεν προκύπτουν καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του για ζήτημα με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, με αποτέλεσμα έτσι να μην μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόστηκε (Ολ ΑΠ 1/1999). Κατά την έννοια αυτή αντιφατικές αιτιολογίες έχει η απόφαση, όταν τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμά της για κρίσιμο ζήτημα, δηλαδή για ζήτημα αναφορικά με ισχυρισμό των διαδίκων που τείνει στη θεμελίωση ή στην κατάλυση του επίδικου δικαιώματος, συγκρούονται μεταξύ τους και αλληλοαναιρούνται, αποδυναμώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την κρίση της απόφασης για την υπαγωγή ή μη της ατομικής περίπτωσης στο πραγματικό συγκεκριμένου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που συνιστά και το νομικό χαρακτηρισμό της ατομικής περίπτωσης (Ολ. ΑΠ 9/2016).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, όπως προκύπτει από την επισκόπησή της (αρθρ. 561 παρ. 2 ΚΠολΔ), κατά το μέρος που ενδιαφέρει την αναιρετική διαδικασία τα ακόλουθα: "Στην πλοιοκτησία της εδρεύουσας στην πόλη του ... εταιρείας με την επωνυμία "... (μη διαδίκου στην παρούσα δίκη) ... ανήκε από το έτος 2002 τουλάχιστον και εξακολουθεί να ανήκει το υπό ελληνική σημαία φορτηγό(φ/γ)πλοίο χύδην φορτίου... "... νηολογίου Πειραιώς με αριθμό ... κόρων ολικής χωρητικότητας 22.080 RT, στο οποίο κατά τον μήνα Ιούνιο του έτους 2002 υπηρετούσε ναυτολογημένος ως υποπλοίαρχός του ο εκ των καλούντων - εκκαλούντων Δ. Δ. του Π., πατέρας του παθόντος Σ. Δ.(ήδη αναιρεσιόντων).Με σκοπό τη διενέργεια εργασιών επισκευής του, το πλοίο αυτό, κενό φορτίου, κατέπλευσε στη ναυπηγοεπισκευαστική βάση του ... στις 10.6.2002 και ελλιμενίστηκε εκεί, σε επισκευαστικό χώρο που διατέθηκε προς τούτο από την εναγόμενη "... (ήδη αναιρεσίβλητη), στην δικαιοδοσία της οποίας ανήκει η εν λόγω βάση ... Το πλοίο πρυμνοδετήθηκε στην προβλήτα πρόσδεσης της ναυπηγοεπισκευαστικής βάσης και παρέμεινε εκεί μέχρι την 21.6.2002, οπότε και αναχώρησε... Επειδή δε το εν λόγω πλοίο δεν διέθετε πρυμναία κλίμακα αποεπιβίβασης, η εναγόμενη (ήδη αναιρεσίβλητη) ... του διέθεσε (εκμίσθωσε) για την επικοινωνία του με την ξηρά ειδική κλίμακα προσεγγίσεως, χαλύβδινης κατασκευής με ξύλινο δάπεδο, πλάτους ενός μέτρου (1 μ.) περίπου, μήκους είκοσι πέντε μέτρων (25 μ.) και συνολικού βάρους δύο χιλιάδων διακοσίων κιλών (2.200 kgr), η οποία στο άνω τμήμα της άρμοζε στην πρύμνη του με μεταλλικούς γάντζους και στο κάτω τμήμα της εφαπτόταν στο κρηπίδωμα της προβλήτας μέσω κυλινδρικού μεταλλικού τροχού (κυλίνδρου κυλίσσεως/ράουλου), ίσου πλάτους με το δάπεδό της. Στην προμήθεια (διάθεση, μεταφορά και εγκατάσταση) της κλίμακας αυτής στο πλοίο προέβη η εναγόμενη, η οποία είχε και έχει την αποκλειστική προς τούτο αρμοδιότητα στις περιοχές της δικαιοδοσίας της (δηλαδή στις επισκευαστικές ζώνες ...), σύμφωνα με την υπ' αριθμ. .../10.9.1963 πράξη του διοικητικού συμβουλίου του τότε "Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς" (νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου πριν μετατραπεί σε ανώνυμη εταιρία με το Ν. 2688/1999 "Μετατροπή του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς και του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης σε ανώνυμες εταιρίες" [ΦΕΚ Α 40/1.3.1999]), η οποία έχει εγκριθεί με την με αριθμό Γ 38.388/11.10.1963 απόφαση του

Υπουργού Δημοσίων Έργων και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Β 462/22.10.1963). Στις 16.6.2002, ημέρα Κυριακή, στο πλοίο μαζί με τον υποπλοίαρχο Δ. Δ. επιβιβάστηκε από την έναρξη της υπηρεσίας του το πρωί και η οικογένειά του, δηλαδή η σύζυγός του Ι.(επίσης ανααιρεσειούσα) και οι δύο [2] ανήλικοι υιοί τους, Σ. και Π., ηλικίας τότε οκτώ [8] και δεκατριών [13] ετών αντίστοιχα. Από την 07:00' ώρα της ημέρας εκείνης στο πλοίο συνεχίστηκαν οι εργασίες επισκευής του, που τερματίστηκαν στις 13:00' το μεσημέρι, οπότε και οι εργάτες του συνεργείου της παραπάνω εργολήπτριας εταιρίας αποχώρησαν, όπως προκύπτει από τις σχετικές εγγραφές στο ημερολόγιο γέφυρας του πλοίου. Πάντως, σ' αυτό παρέμεινε η οικογένεια του υποπλοίαρχου μέχρι τη λήξη της υπηρεσίας του. Στις 17:10' περίπου το απόγευμα κατέβηκαν από την ως άνω κλίμακα αποβίβασης πρώτα οι ανήλικοι χωρίς την παρουσία των γονέων τους και ο μιν μεγαλύτερος (ο Π.) κατευθύνθηκε και επιβιβάστηκε στο αυτοκίνητο τους, που ήταν σταθμευμένο στην προβλήτα, ο δε μικρότερος (ο παθών Σ.) παρέμεινε στην προβλήτα επί λίγα λεπτά της ώρας, κατά τη διάρκεια των οποίων περιφερόταν στο χώρο γύρω από την κλίμακα, όντας εντελώς μόνος, χωρίς την εποπτεία οποιουδήποτε ενηλίκου και αναμένοντας την αποβίβαση από το πλοίο των γονέων του. Καθ' ον χρόνο ο πατέρας του βρισκόταν ακόμη στο επί του πλοίου γραφείο του και η μητέρα του στην κορυφή της κλίμακας αποβίβασης στην πρύμνη του πλοίου, ο ανήλικος Σ. πλησίασε πολύ κοντά στο άκρο της κλίμακας, που εφαιπτόταν στο κρηπίδωμα της προβλήτας και στάθηκε με μέτωπο προς τη μητέρα του και το πλοίο παρακολουθώντας την κάθοδό της. Τη στιγμή εκείνη το πλοίο κλυδωνίστηκε από ελαφρύ κυμάτισμα, δεδομένου ότι από την δωδεκάτη μεσημβρινή ώρα (12:00') της ημέρας εκείνης στην περιοχή του ... Πειραιώς έπνεαν άνεμοι βόρειοι - βορειοανατολικοί ισχυροί μέχρι σχεδόν θυελλώδεις, εντάσεως έξι με επτά (6 - 7) μποφόρ, με παροδικές θυελλώδεις ριπές εντάσεως οκτώ (8) μποφόρ, οι οποίοι σταδιακά εξασθέμισαν και κατέστησαν από μέτριας εντάσεως (πέντε [5] μποφόρ) με ριπές έως ισχυροί και σχεδόν θυελλώδεις, εντάσεως έξι με επτά (6 - 7) μποφόρ. Ο κλυδωνισμός του πλοίου συνίστατο σε πρόνευση και παράλληλη βύθιση της πρύμνης (κίνησή της προς τα κάτω), που είχε ως αποτέλεσμα το ανώτατο ύψος της, όπου είχε αγκιστρωθεί η κλίμακα αποεπιβίβασης, να κατέλθει σε σχέση με το επίπεδο του κρηπιδώματος και η σταθερού μήκους κλίμακα να μετακινηθεί προς το εσωτερικό της προβλήτας, αφού εκ κατασκευής της προοριζόταν να μετακινείται στο κρηπίδωμα ανάλογα με τις κινήσεις του πλοίου στο οποίο είναι προσαρμοσμένη. Αποτέλεσμα της κινήσεως αυτής της κλίμακας ήταν να εγκλωβιστεί κάτω από τον κύλινδρο κυλίσεώς της το αριστερό κάτω άκρο του ανήλικου Σ., οποίος απώλεσε την ισορροπία του και έπεσε στο κρηπίδωμα σε ύπτια θέση, ενώ ο μεταλλικός κύλινδρος της βάσης της κλίμακας συνέχιζε να μετακινείται προς το εσωτερικό της προβλήτας, με αποτέλεσμα λόγω του βάρους της να ασκήσει σημαντική πίεση και να συνθλίψει το πόδι του παιδιού μέχρι το ύψος της αρθρώσεως του γόνατος. Ο ως άνω τεχνικός σύμβουλος Δ. Π. έχει υπολογίσει, χωρίς το πόρισμά του αυτό να αμφισβητηθεί, ότι το μέγιστο βάρος που δέχθηκε το πόδι του παθόντος ανήλθε σε επτακόσια κιλά ... (700 kgf) περίπου. Η παλινδρομική κίνηση της κλίμακας σε τροχιά ευθύγραμμη, παράλληλη προς τον διαμήκη άξονά της, διήρκεσε περί τα πέντε με επτά πρώτα λεπτά της ώρας (5-7 min) και προσπάθειες απεγκλωβισμού του παθόντος κατά το χρονικό αυτό διάστημα, τις οποίες επεχείρησαν τα προστρέξαντα μέλη του πληρώματος του πλοίου, μεταξύ των οποίων και ο λοστρόμος του Α. Κ. του Ι. ..., απέβησαν άκαρπες, λόγω του βάρους της κλίμακας, ενώ ζητήθηκε και η βοήθεια παρατυχόντος κινητού γερανοφόρου οχήματος της ιδιοκτησίας της εδρεύουσας στο ... ναυπηγικής ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "...", με χειριστή τον Σ. Γ. προκειμένου να άρει την κλίμακα. Πριν, όμως, τούτο να συμβεί, η κλίμακα, υπακούοντας στις κινήσεις του πλοίου, υποχώρησε (μετακινήθηκε προς την άκρη του κρηπιδώματος και της προβλήτας), με αποτέλεσμα τον απεγκλωβισμό του ανήλικου, ο οποίος ακολούθως

μεταφέρθηκε από τους γονείς του στο Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο Παίδων Αθηνών "Π. & Α. Κυριακού", όπου διαπιστώθηκε βαρύτατος τραυματισμός του από το περιφερικό 1/2 του μηρού και κάτωθι, που συνίστατο σε εκτεταμένη βλάβη και αποκόλληση του δέρματος (τύπου degloving injury), νέκρωση του δέρματος και του υποδόριου ιστού, σύνθλιψη των μυών του μηρού γύρω από το γόνατο, καθώς και σύνθλιψη με νέκρωση και αποκόλληση των μυών της κνήμης σε όλη της την έκταση, με βλάβη και καταστροφή αγγείων και νεύρων. Διαπιστώθηκε ακόμη ότι η άρθρωση του γόνατος είχε πλήρως αποκαλυφθεί και μερικώς διανοιγεί, καθώς και ότι το άκρο ήταν έξαιμο με υποκύανη χροιά, ψυχρό και στερούταν κινητικότητας και αισθητικότητας, ενώ ο ακτινογραφικός έλεγχος κατέδειξε ότι δεν υπήρξε οστική βλάβη στο μηρό και στην κνήμη. Κατόπιν τούτων εκλήθησαν αγγειοχειρουργός και πλαστικός χειρουργός, οι οποίοι διαπίστωσαν ότι δεν υπήρχε δυνατότητα αγγειοχειρουργικής ούτε πλαστικής χειρουργικής αποκατάστασης. Ακολούθησε έκτακτο ιατρικό συμβούλιο και οι επιληφθέντες ιατροί αντιλαμβανόμενοι το μη ανατάξιμο της σωματικής βλάβης του παθόντος ανηλίκου αποφάσισαν τον άμεσο ακρωτηριασμό του αριστερού κάτω άκρου του από το ύψος του γόνατος μέχρι υγιούς ιστού. Μετά την χειρουργική αυτή επέμβαση ο ανήλικος παρέμεινε επί τριήμερο στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας [Μ.Ε.Θ.] του ως άνω νοσηλευτικού ιδρύματος και στη συνέχεια νοσηλεύθηκε στη Β' Ορθοπαιδική Κλινική του. Ακολούθως, στις 12.7.2002 υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση στην Κλινική Πλαστικής Χειρουργικής του Νοσοκομείου Παίδων των Αθηνών "Αγία Σοφία", επειδή τούτο επέβαλε η κακή κατάσταση του δέρματός του. Εξάλλου, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι κατά την εικοσαετή τουλάχιστον χρονική περίοδο πριν το ένδικο ατύχημα χρήσης των παρόμοιων με την επίμαχη, κλιμάκων αποεπιβίβασης της "ΟΛΠ. ΑΕ" από τους εκάστοτε αντισυμβαλλόμενούς της, δεν είχε συμβεί άλλο παρόμοιο περιστατικό ούτε είχε ουδέποτε τεθεί ζήτημα βελτιώσεως των σχεδιαστικών και κατασκευαστικών της προδιαγραφών από οποιονδήποτε είτε χρήστη της είτε επιθεωρούσα αρχή. Η παροχή ασφαλών κλιμάκων προσεγγίσεως στα επισκευαζόμενα πλοία και η διατήρησή τους σε ασφαλή κατάσταση μετά τη διάθεσή τους κατά τη διάρκεια της χρήσης τους βαρύνει ... την εναγομένη "...". Περαιτέρω, η επίμαχη υπ' αριθμ.19 κλίμακα, που η "..." διέθεσε στο φ/γ πλοίο "...", βρισκόταν σε καλή κατάσταση από άποψη κατασκευής και συντηρήσεώς της, ήταν ανθεκτική τόσο ως προς το χαλύβδινο δικτύωμά της, όσο και ως προς το ξύλινο δάπεδο της, διέθετε ρέλια καθ' όλο το μήκος της για τη στήριξη των βαινόντων σ' αυτήν και η κλίση της δεν υπερέβαινε τις 42 μοίρες. Επομένως, πληρούσε τις προδιαγραφές του νόμου. Αντιθέτως, ο πραγματογνώμονας Μ. Θ. υποστηρίζει ότι με τη χρήση του όρου "ασφαλής κλίμακα" ο νομοθέτης του ΠΔ 1349/1981 απαίτησε τη λήψη μέτρων πρόνοιας για την αποφυγή προκλήσεως ατυχημάτων κατά τη λειτουργία της με οποιονδήποτε τρόπο. Ο διορισθείς πραγματογνώμονας Μ.Θ. κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο μεταλλικός κύλινδρος εδράσεως της επίμαχης κλίμακας ήταν δυνατόν να φέρει προστατευτική διάταξη κατάλληλα προσαρμοσμένη ώστε να αποφεύγεται ο εγκλωβισμός του ποδιού του χρήστη της στο τμήμα μεταξύ του κυλίνδρου και του κρηπιδώματος. Ειδικότερα, προς το σκοπό αυτό πρότεινε είτε 1) την σύνδεση με ηλεκτροσυγκόλληση ενός ελάσματος ίσου σε πλάτος με τον κύλινδρο στο κατώτερο κύριο μεταλλικό κατασκευαστικό τμήμα της κλίμακας, κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να καλύπτεται το πάνω μέρος του κυλίνδρου. Το έλασμα αυτό θα εκτείνεται, ως προέκταση του διαδρόμου διάβασης, πέραν του κυλίνδρου, σε μήκος τόσο ώστε, όταν η απόληξή του έρθει σε επαφή με την κνήμη ή την ποδοκνημική άρθρωση του ποδιού ενός ενηλίκου προσώπου, που χρησιμοποιεί την κλίμακα, η εμπρόσθια κατάληξη (μύτη) του υποδήματος του (του χρήστη), να μην είναι σε καμία περίπτωση δυνατό να έρθει σε επαφή με την κυλινδρική επιφάνεια του ράουλου, αποφεύγοντας έτσι κάθε κίνδυνο εγκλωβισμού του ποδιού στο τμήμα μεταξύ του κυλίνδρου και του κρηπιδώματος είτε 2) την

αφαίρεση του κυλίνδρου κύλισης και την επανατοποθέτησή του με ηλεκτροσυγκόλληση στο κάτω μέρος της κλίμακας, σε σημείο τέτοιο που να απέχει είκοσι πέντε εκατοστόμετρα (25 cm) περίπου από την απόληξη της κλίμακας. Επειδή δε, συμπεραίνει, στις περιπτώσεις αμφοτέρων των προστατευτικών αυτών διατάξεων η απόσταση μεταξύ της κνήμης του ποδιού και της κατάληξης του υποδήματος ενός οκταετούς ανηλικού δεν υπερβαίνει τα δεκαπέντε εκατοστόμετρα (15 cm) και είναι αρκετά μικρότερη από εκείνη ενός ενήλικου (που φτάνει τα είκοσι δύο εκατοστόμετρα [22 cm]), οι εν λόγω κατασκευές παρέχουν σαφώς μεγαλύτερη ασφάλεια κατά τη χρήση της κλίμακας από έναν ανήλικο, δεδομένου ότι, ενώ για ένα ενήλικο πρόσωπο η κατάληξη του υποδήματος του, όταν η απόληξη καθεμιάς από τις ως προστατευτικές διατάξεις έρθει σε επαφή με την κνήμη του ποδιού του, θα απέχει τρία έως πέντε εκατοστόμετρα (3-5 cm), που είναι και η αναγκαία απόσταση ασφαλείας, από την επιφάνεια του κυλίνδρου κύλισης, για έναν οκτάχρονο ανήλικο η ίδια απόσταση ασφαλείας θα είναι μεγαλύτερη και, για την ακρίβεια, θα υπερβαίνει τα δέκα εκατοστόμετρα (10 cm). Το περί επιτεύξεως μεγαλύτερης ασφάλειας για το χρήστη (ενήλικο και ανήλικο) κλίμακας διαθέτουσας οποιαδήποτε από τις ανωτέρω προστατευτικές διατάξεις έναντι εκείνης που δεν φέρει στο ράουλο της απολήξεώς της κανένα κάλυμμα συμπέρασμα του πιο πάνω πραγματογνώμονα είναι ορθό. Σε κάθε, όμως, περίπτωση, επειδή παρέχουν μείζονα ασφάλεια σε κάθε χρήστη τους το Δικαστήριο θεωρεί ότι η επίμαχη υπ' αριθμ. 19 κλίμακα αποεπιβίβασης στο φ/γ πλοίο "...", μπορούσε να φέρει κάποια από τις προστατευτικές διατάξεις που προτείνει, εκ των υστέρων βέβαια, ο πραγματογνώμονας... Συνοψίζοντας, στην κρινόμενη περίπτωση ο τραυματισμός του ανηλικού παθόντος, που προπεριγράφηκε, αποτελεί ζημία του, αφού προσβλήθηκε το απόλυτο δικαίωμα στην προσωπικότητά του, ειδικότερη έκφραση της οποίας αποτελεί η σωματική του ακεραιότητα, συνδεδεμένη μάλιστα αναμφίβολα αιτιωδώς με τη χρήση της επίμαχης κλίμακας. Η ζημία αυτή προκλήθηκε από ενέργεια των αρμοδίων υπαλλήλων της εναγομένης "...", που είχαν προστεθεί στην υπηρεσία της (διάθεση της υπ' αριθμ. 19 κλίμακας αποεπιβίβασης στο φ/γ πλοίο "...", που δεν έφερε προστατευτικό κάλυμμα στον κύλινδρο κυλίσεώς της), η οποία για τον ίδιο λόγο, επειδή δηλαδή συνδέεται άρρηκτα με το επελθόν παράνομο αποτέλεσμα, είναι και αυτή παράνομη. Από την άποψη αυτή δεν ασκεί έννομη επιρροή για την κατάφαση του παρανόμου χαρακτήρα της επίμαχης ενέργειας (πράξης: διάθεση κλίμακας και, ταυτόχρονα, παράλειψης: μη φέρουσας προστατευτική διάταξη) των προστηθέντων της εναγομένης το αντικειμενικώς επιμελές της ενέργειας αυτής, η συμφωνία της δηλαδή με την απορρέουσα από το σύνολο των κανόνων της έννομης τάξης και κοινωνικώς επιβεβλημένη κατά τα ανωτέρω υποχρέωσή της να λαμβάνει μέτρα πρόνοιας για την αποφυγή πρόκλησης ζημίας σε έννομα αγαθά τρίτων προσώπων. Δεν επηρεάζει, δηλαδή ούτε θεμελιώνει ούτε αίρει, το άδικο της ενέργειας αυτής η ύπαρξη ή η ανυπαρξία νομικών διατάξεων που επιβάλλουν στην εναγόμενη την υποχρέωση, πέραν της τηρήσεως των λοιπών προδιαγραφών ασφαλείας των από αυτή διατιθέμενων κλιμάκων από άποψη αντοχής, κλίσης, φωτισμού κ.λπ., να διατηρεί προσαρμοσμένη στις κλιμάκες κατάδηλη προστατευτική διάταξη πάνω από τον κύλινδρο κυλίσεώς τους. Για την κατάφαση, όμως, περαιτέρω, αδικοπρακτικής της ευθύνης για το προκληθέν παράνομο αποτέλεσμα απαιτείται επιπλέον ..., η διαπίστωση της υπαιτιότητας της εναγομένης. Απαιτείται δηλαδή να διαπιστωθεί ότι οι προστηθέντες της δεν κατέβαλαν την επιμέλεια που απαιτείτο εντός του κύκλου της επαγγελματικής τους δραστηριότητας και, ειδικότερα, να καταφαθεί ότι όφειλαν αλλά και μπορούσαν να προβλέψουν το αξιόποιο αποτέλεσμα, όπως αυτό εν προκειμένω επήλθε και να το αποτρέψουν με την λήψη κατάλληλων μέτρων. Και ως προς μεν τη δυνατότητα αποτροπής του πρέπει να γίνει δεκτό ότι ήταν πράγματι εφικτός τεχνικά (σχεδιαστικά και κατασκευαστικά) ο εφοδιασμός της επίμαχης κλίμακας με κάποια από τις προστατευτικές του κυλίνδρου κυλίσεώς της διατάξεις

που προτείνει ο πραγματογνώμονας Μ. Θ. στην ως άνω έκθεσή του ή με άλλη, που θα εξασφάλιζε ισοδύναμο προστατευτικό αποτέλεσμα, θα εξασφάλιζε δηλαδή, αν όχι την αποτροπή οποιοσδήποτε σωματικής βλάβης του παθόντος ανήλικου, πάντως την πρόκληση τέτοιας βλάβης ήσσονος βαρύτητας και θα περιόριζε, επομένως, ουσιαστικά την έκταση και τις συνέπειες του ζημιογόνου αποτελέσματος (του ένδικου τραυματισμού). Για να αποδοθεί, όμως, περαιτέρω, μομφή στην εναγόμενη για την πρόκληση της ένδικης αδικοπραξίας, με την αναγνώριση της υπαιτιότητάς της, πρέπει να ερευνηθεί και η δυνατότητα των προστηθέντων της να προβλέψουν το συγκεκριμένο αξιόποιο αποτέλεσμα, υπό τις περιστάσεις που αυτό επήλθε. Προς τούτο το Δικαστήριο θα αποβλέψει στο μέσο εκπρόσωπο του κύκλου της δραστηριότητας της εναγόμενης, για να διαπιστώσει το εύρος του συνόλου των αντισυμβαλλομένων της, το είδος της συναλλακτικής/οικονομικής ανάγκης τους, στην οποία ανταποκρίνονται οι συμβατικές παροχές της εναγομένης και το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων που η κείμενη νομοθεσία αλλά και η συνήθης συναλλακτική πρακτική θέτουν για την άσκηση της συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας, καθώς και η προηγούμενη εμπειρία των νομίμων εκπροσώπων της από ατυχήματα υπό παρόμοιες συνθήκες. Ενόψει των ανωτέρω (της έλλειψης δηλαδή ειδικής νομοθετικής πρόβλεψης) αλλά και του γεγονότος αφενός μεν ότι δεν υπήρξε προηγούμενο παρόμοιο ατύχημα στις εγκαταστάσεις της εναγομένης και αφετέρου ότι για την προσέγγιση του ανήλικου παθόντος στο πλοίο, στο οποίο ο πατέρας του υπηρετούσε ως υποπλοίαρχος, ούτε άδεια είχε χορηγηθεί από τον πλοίαρχο του ούτε έγκριση της λιμενικής αρχής είχε προηγηθεί, κρίνεται ότι από την εναγόμενη δεν μπορεί να αξιωθεί να αναμένει ευλόγως ότι υπάρχει πιθανότητα να προκληθεί σωματική βλάβη, συνιστάμενη στη σύνθλιψη του κάτω άκρου του από το βάρος της κλίμακας αποεπιβίβασης που το καταπλάκωσε κατά τη διαδρομή του κυλίνδρου κύλισέως της, συνεπεία καιρικών συνθηκών δυσμενών μεν, πλην όμως μη ασυνήθιστων για τη συγκεκριμένη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη, σε ανήλικο που έτυχε να βρίσκεται παρά τις συνθήκες αυτές μόνος, ασυνόδευτος και ακαθοδήγητος εντός της επικίνδυνης αυτής ζώνης, ώστε να μεριμνήσει για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων ασφαλείας του, που συνίσταντο στην τοποθέτηση προστατευτικής διάταξης/καλύμματος στον κύλινδρο κύλισης της υπ' αριθμ. 19 κλίμακας, που χορήγησε στο φ/γ πλοίο "...". Για το λόγο αυτό δεν διαπιστώνεται υπαιτιότητα της εναγομένης στην πρόκληση του ενδίκου ατυχήματος". Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές, το Εφετείο απέρριψε την από 18-10-2007 έφεση των αναιρεσειόντων και επεκύρωσε την 3107/2007 απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς), με την οποία είχε απορριφθεί η από 18-10-2003 αγωγή τους κατά της πρώτης αναιρεσίβλητης. Με αυτά όμως που δέχθηκε και έτσι που έκρινε η προσβαλλόμενη απόφαση, διέλαβε στο αποδεικτικό της πόρισμα αντιφατικές αιτιολογίες, που καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής των ουσιαστικού δικαίου διατάξεων των άρθρων 330εδ.β και 914ΑΚ.Ειδικότερα, ως προς το ουσιαστικό ζήτημα της ύπαρξης υπαιτιότητας και δή αμέλειας των προστηθέντων υπαλλήλων της αναιρεσίβλητης στην πρόκληση της σωματικής βλάβης του ανήλικου παθόντος, από τις προεκτεθείσες παραδοχές, συνάγεται ότι το Εφετείο, δέχεται αντιφατικά 1) αρχικά ότι: α)ο τραυματισμός του τελευταίου οφείλεται στην ενέργεια των αρμοδίων υπαλλήλων της αναιρεσίβλητης και συγκεκριμένα στην παράλειψη τοποθέτησης προστατευτικού καλύμματος στον κύλινδρο κύλισης της επίμαχης με αριθμό 19 κλίμακας αποεπιβίβασης του φ/γ πλοίο "...", β)η ανωτέρω παράλειψη είναι παράνομη, διότι αντίκειται στην απορρέουσα από την έννομη τάξη και κοινωνικώς επιβεβλημένη υποχρέωση της αναιρεσίβλητης να λαμβάνει μέτρα πρόνοιας για την αποφυγή πρόκλησης ζημίας σε έννομα αγαθά τρίτων προσώπων και γ)η παράνομη αυτή παράλειψη συνδέεται άρρηκτα με το επελθόν παράνομο αποτέλεσμα, εφόσον η έλλειψη της θα μπορούσε να το αποτρέψει έστω και εν μέρει και 2)

στη συνέχεια, ότι δεν διαπιστώνεται υπαιτιότητα της αναιρεσίβλητης για την σωματική βλάβη του ανήλικου παθόντος στην πρόκληση του ενδίκου ατυχήματος, διότι δεν μπορούσε να αξιωθεί από αυτή να αναμένει ευλόγως ότι υπήρχε πιθανότητα να προκληθεί η σωματική βλάβη που εν τέλει προκλήθηκε, ώστε να μεριμνήσει για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων ασφαλείας. Η δεύτερη όμως προαναφερθείσα παραδοχή της προσβαλλόμενης απόφασης περί έλλειψης υπαιτιότητας της αναιρεσίβλητης, αντιφάσκει με την πρώτη, με την οποία είχε δεχθεί ότι η επίδικη σωματική βλάβη οφείλεται στην παράνομη αντισυναλλακτική και συνεπώς ενέχουσα αμέλεια, συμπεριφορά των προστηθέντων υπαλλήλων της τελευταίας, συνισταμένη ακριβώς στην μη λήψη των δυναμένων να ληφθούν απ' αυτούς προστατευτικών μέτρων. Επομένως, ο μόνο λόγος της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης από το άρθρο 559 αριθμ.19(και όχι και 1 και 17) ΚΠολΔ, είναι βάσιμος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, κατά το μέρος της που απέρριψε την από 18-10-2007 έφεση των αναιρεσειόντων κατά της πρώτης των αναιρεσιβλήτων και να παραπεμφθεί η υπόθεση κατά τούτο, προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές εκτός εκείνων που την εξέδωσαν (αρθρ. 580 παρ.3 ΚΠολΔ). Πρέπει επίσης, να διαταχθεί η επιστροφή στους αναιρεσειόντες του παραβόλου που κατέθεσαν(αρθρ.495παρ.4ΚΠολΔ) και να καταδικαστεί η αναιρεσίβλητη, λόγω της ήττας της, στα δικαστικά τους έξοδα (αρθρ. 176, 183 ΚΠολΔ), κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Θεωρεί πως η από 19 Δεκεμβρίου 2016 αίτηση των Σ., Δ. και Ι. Δ. για αναίρεση της 331/2016 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πειραιώς δεν ασκήθηκε όσον αφορά την δεύτερη των αναιρεσιβλήτων, εταιρεία με την επωνυμία "...".

Αναιρεί την 331/2016 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, κατά το αναφερόμενο στο σκεπτικό σκέλος.

Παραπέμπει την υπόθεση, κατά το ίδιο σκέλος, προς εκδίκαση, στο ίδιο Εφετείο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές.

Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου στους αναιρεσειόντες.

Καταδικάζει την πρώτη των αναιρεσιβλήτων (ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Ανώνυμη Εταιρεία) στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσειόντων, τα οποία ορίζει στο ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 30 Ιανουαρίου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, την 12 Φεβρουαρίου 2018.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ